

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи
Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«Вступ до фаху»

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Освітня програма	«Міжнародні відносини»
Вид дисципліни	обов'язкова

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2021/2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“27” серпня 2021 року, протокол № 1

Розробники програми:

к. політ. н., старший викладач кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки Ганна КЛІПКОВА;

к. ю. н., доцент, доцент кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки Людмила НОВІКОВА.;

к. політ. н., доцент кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки Євгенія СОЛОВИХ

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол № 1 від “26” серпня 2021 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Людмила НОВІКОВА

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини»

назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини»

(підпис)

Євгенія СОЛОВИХ

(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол № 1 від “26” серпня 2021 року

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(ім'я та прізвище)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Вступ до фаху» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини» підготовки бакалавра за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою дисципліни є формування у здобувачів теоретичних знань та практичних навичок щодо розуміння сутності та особливості підготовки бакалаврів за освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» на першому (бакалаврському) рівні для вирішення складних задач та проблем в процесі здійснення майбутньої професійної діяльності у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, дипломатії, міжнародних комунікацій та інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до ОПП.

1.2. Основним завданням вивчення дисципліни “Вступ до фаху” є:

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК17. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості.

- формування наступних спеціальних (фахових) компетентностей:

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
1-й	-й
Лекції	
32 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	год.
Лабораторні заняття	
- год.	год.
Самостійна робота	
56 год.	год.

Індивідуальні завдання
- год.

1.6. Заплановані програмні результати навчання:

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН17. Розуміти та відстоювати національні інтереси України в міжнародній діяльності.

РН24. Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.

РН25. Демонструвати навички лідерства, самостійно приймати рішення, відповідати за командну роботу.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Місце дисципліни в системі підготовки фахівців у сфері міжнародних відносин та особливості їх підготовки в Харківському університеті ім. В. Н. Каразіна.

1.1. Загальні відомості про спеціальність, спеціалізацію та кваліфікацію. Навчальний план підготовки бакалавра за освітньою програмою “Міжнародні відносини”.

1.2. Освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти : молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр.

1.3. Сфери діяльності бакалавра з міжнародних відносин.

Тема 2. Особливості університетської освіти. Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна.

2.1. Становлення університету як провідного навчального та наукового закладу.

2.2. Відомі люди, пов'язані з Харківським національним університетом імені В.Н. Каразіна. Нобелівські лауреати Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

2.3. Структура Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Тема 3. Міжнародні відносини та світова політика.

3.1. Міжнародні відносини як суспільне явище: основні риси.

3.2. Типи та рівні міжнародних відносин.

3.3. Міжнародна система: сутність, структура та рівні.

Тема 4. Основні учасники міжнародних відносин.

4.1. Суб'єкти міжнародних відносин: сутність та різновиди. Державні та недержавні учасники міжнародних відносин.

4.2. Державні та недержавні учасники міжнародних відносин.

4.3. Роль неурядових учасників міжнародних відносин у сучасному світі.

Тема 5. Держава - головний суб'єкт міжнародних відносин

5.1. Феномен держави як інституту та основного учасника міжнародних відносин.

5.2. Вплив держави на міжнародну політику в епоху глобалізації. Державний суверенітет.

5.3. Теорії походження держави.

Тема 6. Зовнішня політика держави.

- 6.1. Сутність та принципи зовнішньої політики держави. Типи зовнішньої політики держави.
- 6.2. Типи зовнішньої політики держави.
- 6.3. Співвідношення внутрішньої та зовнішньої політики держави.

Тема 7. Імідж держави та імідж політика як складові системи міжнародних відносин

- 7.1. Поняття та функції іміджу. Імідж держави.
- 7.2. Засоби створення та підтримання позитивного іміджу держав. Функції міжнародного іміджу.

Тема 8. Інтереси та цілі суб'єктів у міжнародних відносинах.

- 8.1. Інтерес у міжнародних відносинах. Взаємозв'язок інтересів, мотивів і цілей суб'єктів міжнародних відносин.
- 8.2. Засоби міжнародних відносин. Сила як атрибут міжнародних відносин.
- 8.3. М'яка сила та її застосування в міжнародних відносинах.

Тема 9. Міжнародний порядок та світове лідерство.

- 9.1. Міжнародний та світовий порядок: суть та основні виміри.
- 9.2. Основні історичні типи міжнародного порядку.
- 9.3. Концепція геополітичної гегемонії. Цикли світового лідерства.

Тема 10. Глобалізація та глобальні проблеми сучасності

- 10.1. Сучасні глобальні тенденції та їх вплив на міжнародні відносини.
- 10.2. Виміри глобалізації та їх вплив на міжнародні процеси.
- 10.3. Глобальні проблеми сучасності та перспективи їх вирішення.

Тема 11. Сутність, виникнення та форми дипломатичної діяльності.

- 11.1. Міжнародні відносини, зовнішня політика і дипломатія. Їх еволюція та сучасний стан.
- 11.2. Поняття та визначення дипломатії. Різновиди дипломатії.
- 11.3. Форми та методи дипломатії.

Тема 12. Дипломатія як наука та мистецтво.

- 12.1. Основні віхи історії дипломатії.
- 12.2. Особливості дипломатії: від античності до сучасності. Основні вимоги щодо важливих якостей дипломата у минулому та сьогоденні.

Тема 13. Дипломатична та консульська служба. Загальна характеристика Міністерства закордонних справ України.

- 13.1. Дипломатична та консульська робота як складова дипломатичної служби, дипломатичних відносин, зовнішньополітичної діяльності держав.

13.2. Форми і методи роботи із забезпечення успішної діяльності закордонних дипломатичних представництв. Міністерство закордонних справ України. Загальна характеристика.

Тема 14. Міжнародні організації у світовій політиці. ООН – універсальна міжнародна міжурядова організація.

14.1. Форми міжнародної співпраці.

14.2. Міжнародні організації у світовій політиці.

14.3. ООН - універсальна міжнародна організація.

Тема 15. Європейський вимір міжнародних відносин.

15.1. Європа та її місце у сучасному світі. Багатосторонні механізми в Європі:

Європейський Союз, ОБСЄ, Рада Європи.

15.2. Європейська інтеграція. Етапи розширення Європейського Союзу. Основні цілі ЄС.

Історія та структура ЄС. Європейський суд з прав людини. Україна і Рада Європи.

Тема 16. Регіональні особливості міжнародних відносин.

16.1. США в глобальному та регіональному вимірах. Світові позиції США. Глобальна стратегія США. Інструменти американського впливу. Дискусії про лідерство США.

16.2. Регіональні проблеми міжнародних відносин (Азія, Близький та Середній Схід, Латинська Америка, Африка).

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Місце дисципліни в системі підготовки фахівців у сфері міжнародних відносин та особливості процесу їх підготовки в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна	8	2	2			4						
Тема 2. Особливості університетської освіти. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна	6	2	2			2						
Тема 3. Міжнародні відносини та світова політика	8	2	2			4						

Тема 4. Основні учасники міжнародних відносин	8	2	2			4						
Тема 5. Держава – головний суб'єкт міжнародних відносин	8	2	2			4						
Тема 6. Зовнішня політика держави	8	2	2			4						
Тема 7. Імідж держави та імідж політика у системи міжнародних відносин	6	2	2			2						
Тема 8. Інтереси та цілі суб'єктів у міжнародних відносинах	8	2	2			4						
Тема 9. Міжнародний та світовий порядок	8	2	2			4						
Тема 10. Світовий порядок в епоху глобалізації.	8	2	2			4						
Тема 11. Сутність, виникнення та форми дипломатичної діяльності	8	2	2			4						
Тема 12. Дипломатія як наука та мистецтво	6	2	2			2						
Тема 13. Дипломатична та консульська служба	6	2	2			2						
Тема 14. Міжнародні організації у світовій політиці. ООН – універсальна міжнародна міжурядова організація.	8	2	2			4						
Тема 15. Європейський вимір міжнародних відносин.	8	2	2			4						
Тема 16. Регіональні особливості міжнародних відносин.	8	2	2			4						
Усього годин	120	32	32			56						

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Місце дисципліни в системі підготовки фахівців у сфері міжнародних відносин та особливості процесу їх підготовки в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна	2
2	Тема 2. Особливості університетської освіти. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна	2
3	Тема 3. Міжнародні відносини та світова політика	2
4	Тема 4. Основні учасники міжнародних відносин	2
5	Тема 5. Держава – головний суб'єкт міжнародних відносин	2
6	Тема 6. Зовнішня політика держави	2
7	Тема 7. Імідж держави та імідж політика у системи міжнародних відносин	2
8	Тема 8. Інтереси та цілі суб'єктів у міжнародних відносинах	2
9	Тема 9. Міжнародний та світовий порядок	2
10	Тема 10. Світовий порядок в епоху глобалізації.	2
11	Тема 11. Сутність, виникнення та форми дипломатичної діяльності	2
12	Тема 12. Дипломатія як наука та мистецтво	2
13	Тема 13. Дипломатична та консульська служба	2
14	Тема 14. Міжнародні організації у світовій політиці. ООН – універсальна міжнародна міжурядова організація.	2
15	Тема 15. Європейський вимір міжнародних відносин.	2
16	Тема 16. Регіональні особливості міжнародних відносин.	2
	Разом	32

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Місце дисципліни в системі підготовки фахівців у сфері міжнародних відносин та особливості процесу їх підготовки в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна <i>Завдання:</i> ознайомиться з текстом Закону України «Про вищу освіту», лекційним матеріалом та підготувати доповіді. 1. Дистанційний курс «Вступ до фаху», тема 1.	4
2	Тема 2. Особливості університетської освіти. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна <i>Завдання:</i> ознайомиться лекційним матеріалом та підготувати доповіді про відомих особистостей, які пов'язані з історією університету. 1. Дистанційний курс «Вступ до фаху», тема 2.	2
3	Тема 3. Міжнародні відносини та світова політика. Зб. Бжезинський “Велика шахівниця: Панування Америки и його геостратегічні імперативи”. <i>Завдання:</i> ознайомиться з роботою Бжезинського та лекційним матеріалом; підготувати доповіді. 1. Дистанційний курс «Вступ до фаху», тема 3.	4
4	Тема 4. Основні учасники міжнародних відносин.	4

	С. Хантінгтон «Зіткнення цивілізацій». <i>Завдання:</i> ознайомиться з лекційним матеріалом, працює Хантінгтона та підготувати доповіді 1. Дистанційний курс «Вступ до фаху», тема 4.	
5	Тема 5. Держава – головний суб'єкт міжнародних відносин. <i>Завдання:</i> ознайомиться з лекційним матеріалом, інтернет-ресурсами та підготувати доповіді. 1. Дистанційний курс «Вступ до фаху», тема 5.	4
6	Тема 6. Зовнішня політика держави. <i>Завдання:</i> ознайомиться з лекційним матеріалом, інтернет-ресурсами та підготувати доповіді. 1. Дистанційний курс «Вступ до фаху», тема 6.	4
7	Тема 7. Імідж держави та імідж політика у системі міжнародних відносин. <i>Завдання:</i> ознайомиться з лекційним матеріалом та підготувати доповіді. 1. Дистанційний курс «Вступ до фаху», тема 7.	2
8	Тема 8. Інтереси та цілі учасників міжнародних відносин. <i>Завдання:</i> ознайомиться з лекційним матеріалом, теорією І. Валлерстайна та підготувати доповіді. 1. Дистанційний курс «Вступ до фаху», тема 8.	4
9	Тема 9. Світовий порядок в епоху глобалізації. Світ-системна теорія І. Валлерстайна. <i>Завдання:</i> ознайомиться з лекційним матеріалом, інтернет-ресурсами та підготувати доповіді. 1. Дистанційний курс «Вступ до фаху», тема 9.	4
10	Тема 10. Міжнародний порядок та світове лідерство. <i>Завдання:</i> ознайомиться з лекційним матеріалом, інтернет-ресурсами та підготувати доповіді на тему «Основні глобальні проблеми сучасності» (міжнародний тероризм, забезпечення прав людини, подолання бідності та голоду, проблеми расової та гендерної дискримінації, проблеми міграції тощо). 1. Дистанційний курс «Вступ до фаху», тема 10.	4
11	Тема 11. Сутність, виникнення та форми дипломатичної діяльності. <i>Завдання:</i> ознайомиться з лекційним матеріалом, інтернет-ресурсами та підготувати доповіді. 1. Дистанційний курс «Вступ до фаху», тема 11.	4
12	Тема 12. Дипломатія як наука та мистецтво. <i>Завдання:</i> ознайомиться з лекційним матеріалом, інтернет-ресурсами та підготувати доповіді. 1. Дистанційний курс «Вступ до фаху», тема 12.	2
13	Тема 13. Дипломатична та консульська служба. <i>Завдання:</i> ознайомиться з лекційним матеріалом, інтернет-ресурсами та підготувати доповіді. 1. Дистанційний курс «Вступ до фаху», тема 13.	2
14	Тема 14. Міжнародні організації у світовій політиці. ООН – універсальна міжнародна міжурядова організація. <i>Завдання:</i> ознайомиться з лекційним матеріалом, інтернет-ресурсами та підготувати доповіді. 1. Дистанційний курс «Вступ до фаху», тема 14.	4
15	Тема 15. Європейський вимір міжнародних відносин.	4

	<i>Завдання: ознайомиться з лекційним матеріалом, інтернет-ресурсами та підготувати доповіді.</i> 1. Дистанційний курс «Вступ до фаху», тема 15.	
16	Тема 16. Регіональні проблеми міжнародних відносин (Азія, Близький і Середній Схід, Латинська Америка, Африка). <i>Завдання: ознайомиться з лекційним матеріалом, додатковими ресурсами та підготувати доповіді.</i> 1. Дистанційний курс «Вступ до фаху», тема 16.	4
	Разом	56

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне завдання навчальним планом не передбачено.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП віддзеркалює табл. 7.1

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентною «Вступ до фаху»

Шифр ПРН (відповідно до ОНП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
РН01	<i>Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та саїтової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.</i>	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація) - використовуються новини з відкритих джерел, аналітичні публікації та наукові статті, а також праці класиків теорії міжнародних відносин.	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання доповідей, екзаменаційна робота
РН02	<i>Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів</i>	Лекція, надання зворотного зв'язку, виконання творчих завдань у командах, аналіз отриманих результатів	Оцінювання результатів дослідження на практичних заняттях; розв'язування аналітичних задач, оцінювання роботи над науковим текстом, екзаменаційна

			робота
PH03	<i>Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародними акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.</i>	Лекція, виконання завдань на семінарських заняттях, розв'язання практичних задач	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання доповідей, екзаменаційна робота
PH04	<i>Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.</i>	Лекція, виконання завдань на семінарських заняттях, розв'язання практичних задач	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання доповідей, екзаменаційна робота
PH13	<i>Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.</i>	Лекція, виконання завдань на семінарських заняттях, розв'язання практичних задач, підготовка доповідей	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання доповідей, екзаменаційна робота
PH20	<i>Аналізувати особливості міжнародних безпекових комплексів, основних проблем національної та міжнародної безпеки.</i>	Робота індивідуально та в командах, підготовка аналітичних досліджень та їх презентація	Оцінювання виконання творчих завдань, роботи учасників, аналітичні завдання, екзаменаційна робота

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

– проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

– участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);

– участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем використання сучасних освітніх технологій (в розробці анкетних форм, проведенні опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль – 60 балів
залік – 40 балів.

Засвоєння тем (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів до виконання конкретної роботи.

При вивченні дисципліни застосовується поточний та підсумковий семестровий види контролю.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях та семінарських заняттях, у формі виступів здобувачів при обговоренні питань на семінарських заняттях.

При вивченні кожної теми дисципліни проводиться поточний контроль. На практичному занятті здобувач може отримати від 1 до 5 балів. Максимально слухач може отримати 60 балів в ході лекційних та практичних занять.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку у формі тестування в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією програмою.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю, а також балів, отриманих за результатами семестрового контролю. Максимальна сума балів складає 100 балів.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Залік		Сума	
Практичні заняття											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	ІЗ	Разом		
4	4	4	4	4	4	4	4				
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	-			
4	4	4	4	4	4	4	4				
									60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Здобувачі, які були відсутні на лекції чи семінарському занятті, або отримали незадовільну оцінку, відпрацьовують пропущене заняття або незадовільну оцінку викладачу у дні його консультацій за графіком, затвердженим кафедрою.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться у вигляді заліку.

Набрана кількість рейтингових балів є основою для оцінки за національною шкалою. Шкала оцінювання наведена нижче.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

Розрахункова шкала для нарахування балів за поточним контролем (засвоєння теми дисципліни):

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	Систематичне відвідування лекцій та семінарських занять, відсутність пропусків занять без поважної причини, відпрацювання тем семінарських занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного семінарського заняття, висока активність роботи на семінарському занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, вміння мислити абстрактно і узагальнено, здатність публічно представити матеріал.
3	Наявність пропущених лекцій та семінарських занять, відпрацювання тем пропущених семінарських занять, виконання завдань до кожного семінарського заняття, активна робота на семінарських заняттях, засвоєння основних положень курсу, допущення декількох незначних помилок при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
2	Несистематичне відвідування лекцій та семінарських занять, відсутність на заняттях без поважних причин, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених семінарських занять, епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на семінарських заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення помилок при виконанні завдань, великі складності при визначенні теоретичних питань на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
1	Епізодичне відвідування лекцій та семінарських занять, відсутність на заняттях без поважної причини, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та семінарських занять. епізодична відсутність виконаних завдань, пасивна робота на семінарських заняттях (участь у роботі останніх лише за наявності стимулу з боку викладача), наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при виконання завдання, невміння визначити теоретичні питання, на які розраховано завдання, невпевнені навички публічного

	представлення матеріалу.
0	Систематичні пропуски лекцій та семінарських занять без поважних причин, теми пропущених лекцій та семінарських занять не відпрацьовані, систематична відсутність виконаних завдань, відсутність знань. Нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, невміння публічно представити матеріал.

Оцінювання знань та умінь здобувачів при підсумковому контролі здійснюється відповідно до наступних критеріїв:

Кількість балів	Критерії оцінювання
33-40	Здобувач цілком і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
25-32	Здобувач достатньо повно і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
17-24	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання, обґрунтування неточні. Не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.
9-16	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабо орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.
0-8	Здобувач не в змозі дати повну відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.

Підсумковий контроль (у формі заліку) - 40 балів, з них:

за відповідь на кожне з двох теоретичних питань (у формі есе) – 20 балів.

Критерії оцінювання відповідей на залікові запитання:

15-20 - Студент цілком і всебічно розкрив питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.

1-15 - Студент достатньо повно і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.

5-10 - Студент розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання, обґрунтування неточні. Не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.

0-5 Студент не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.

У разі використання заборонених джерел на заліку здобувач на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборотою відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти залік **в тестовій формі** (білет містить 40 тестових завдань, здобувач одержує 1 бал за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Вступ до фаху», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=3874>.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Кліпкова Г. О. Дистанційний курс “Теорія міжнародних відносин”. URL: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=3875>
2. Дипломатична та консульська служба: навч. посібник /Турчин Я. Б., Горбач О. Н., Дорош Л. О., Івасечко О.Я., Ільницька У. В. –Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 260 с.
3. Дорош Л. О. Вступ до спеціальності «Міжнародні відносини»:навч. посібн. / Л. О. Дорош, Ю. Я. Тишкун, Я. Б. Турчин. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 189 с.
4. Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку XX століття): навч. посіб. / Я.Б.Турчин, Р.Б.Демчишак. Т.І. Плазова. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 140 с.
5. Мальський М.З. Теорія міжнародних відносин: Підручник / Мальський М.З., Мацях М.М.. – 2-ге видання, дом. та виправл.. – К.: Кобза, 2003.
6. Основи теорії міжнародних відносин. Словник: Навч. посіб./ П.М. Гетьманчук, Л.О. Дорош, М.В. Здоровега, О.Я. Івасечко, У.В.Ільницька, О.В.Кукарцев, З.Й. Куньч, Ю.Р.Лемко, Г.І.Луцишин, Ю.Я. Тишкун, Я.Б. Турчин. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 244 с..
7. Основи теорії міжнародних відносин: навч. посібник / Я.Б. Турчин, Л.О. Дорош, М.В. Здоровега, О.Я. Івасечко, У.В. Ільницька, О.В. Кукарцев,
8. Ю.Р.Лемко, Ю.Я.Тишкун. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 244 с.

Допоміжна література

1. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т/ Л.В. Губерський. - К. -2004.-760 с.
2. Політологія: Навч. посіб. для студентів, викладачів ВНЗ / За ред. М.П. Гетьманчука. — К., - 2010. — 415 с.
3. Лебедева М. М. Мировая политика: Учебник для вузов. М., 2003. Международные отношения как объект изучения. М., 1993.
4. Цыганков П.А. Теория международных отношений : хрестоматия / под ред. П. А. Цыганкова. — М. : Наука, 2002. — 546 с.
5. Віденська конвенція про дипломатичні відносини. 18 квітня 1961 р. // Право зовнішніх зносин. Збірник документів. / Упорядники Ю. В. Алданов, І. М. Забара, В. І. Резніченко. – К. : Видавничий дім «Промінь», 2003. – С. 82–92.
6. Введение в теорию международных отношений: Учебное пособие / Отв. ред. А. С. Маныкин. М, - 2001.
7. Мальський М. З., Мацях М. М. Теорія міжнародних відносин: Підручник / М.З. Мальський, М.М. Мацях. — К.: Знання, 2007. — 461 с.
8. Основи теорії міжнародних відносин: навч. посібник /Я. Б.Турчин, Л. О. Дорош, М. В. Здоровега, О. Я. Івасечко, У. В. Ільницька, О. В. Кукарцев, Ю. Р. Лемко, Ю. Я. Тишкун. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, - 2015. –244 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. www.rada.gov.ua/ - Верховна Рада України
2. www.president.gov.ua/ - Президент України
3. www.kmu.gov.ua/ - Кабінет Міністрів України
4. www.ccu.gov.ua/ - Конституційний Суд України
5. www.scourt.gov.ua/ - Верховний Суд України
6. www.ombudsman.kiev.ua/ - Уповноважений ВРУ з прав людини
7. www.mfa.gov.ua/ - Міністерство закордонних справ України
8. www.minjust.gov.ua/ - Міністерство юстиції України
9. www.nbuv.gov.ua/ - Національна наукова бібліотека України ім. В.І. Вернадського
10. www.osce.org – Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ).
11. www.coe.kiev.ua – Рада Європи на Україні. Документи Ради Європи.

12. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЗА ДЕННОЮ ФОРМОЮ В УМОВАХ ПОДОВЖЕННЯ ДІЇ ОБСТАВИН НЕПОБОРНОЇ СИЛИ (В ТОМУ ЧИСЛІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ ЧЕРЕЗ ПАНДЕМІЮ)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- **дистанційно** (за затвердженим розкладом занять) на платформі **Zoom** проводяться всі лекційні заняття;
- **аудиторно** (за затвердженим розкладом занять) з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборобою відвідування ЗВО здобувачам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти залік у **тестовій формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Вступ до фаху», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=38574>

13. Питання для підготовки до заліку

1. Поняття класичного університету. Історія класичних університетів Європи.
2. Місце Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серед світових та українських ВНЗ.
3. Становлення Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна як провідного навчального та наукового закладу.
4. Нобелівські лауреати та видатні особистості в історії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.
5. Структура Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.
6. Освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти: бакалавр, молодший спеціаліст, магістр.
7. Міжнародні відносини як суспільне явище: основні риси.
8. Співвідношення понять міжнародні відносини, зовнішня політика, світова політика.
9. Типи та рівні міжнародних відносин.
10. Засоби міжнародних відносин.
11. Суб'єкти міжнародних відносин: сутність та ознаки.
12. Основні учасники міжнародних відносин.
13. Міжнародна система: сутність, структура та типи.
14. Міжнародний порядок: визначення та основні ознаки.
15. Феномен держави: визначення, поняття легітимності та поняття національної держави.

16. Держава як головний суб'єкт міжнародних відносин та її конкуренти.
17. Поняття державного суверенітету. Зовнішній та внутрішній суверенітет.
18. Теорії виникнення держави.
19. Сутність та засади зовнішньої політики держави.
20. Основні цілі та принципи зовнішньої політики держави.
21. Співвідношення внутрішньої та зовнішньої політики.
22. Типи зовнішньої політики держави (підходи Дж. Розенау, Дж. Беллєрса та Г.Моргентау).
23. Глобалізація: походження терміну, визначення та головні ознаки.
24. Виміри глобалізації та їх вплив на міжнародні процеси.
25. Вплив глобалізації на державний суверенітет.
26. Вплив глобалізації на міжнародні відносини: підходи гіперглобалістів, скептиків та трансформаціоналістів.
27. Вплив держави на міжнародну систему в епоху глобалізації. Державний суверенітет.
28. Глобальні проблеми сучасності.
29. Поняття та функції іміджу. Імідж держави.
30. Імідж держави у міжнародних відносинах. Концепція іміджу держави Р.Джервіса.
31. Інтерес у міжнародних відносинах.
32. Взаємозв'язок інтересів, мотивів і цілей суб'єктів міжнародних відносин.
33. Види могутності держави, її елементи та ресурси.
34. Сила як ціль та засіб здійснення міжнародних відносин.
35. М'яка сила та її застосування в міжнародних відносинах.
36. Концепція Дж. Ная: поняття жорсткої, м'якої та розумної сили.
37. Закони еволюції міжнародного порядку. Історичні типи міжнародних систем.
38. Вестфальська система міжнародних відносин.
39. Віденський конгрес та його вплив на формування міжнародної системи.
40. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин.
41. Ялтинсько-Потсдамська система міжнародних відносин.
42. Міжнародні організації у світовій політиці.
43. ООН – універсальна міжнародна організація.
44. Роль неурядових акторів міжнародних відносин у сучасному світі.
45. Структура, робочі органи і механізми функціонування ЄС.
46. Кризові явища у Європейському Союзі на сучасному етапі.
47. Концепція геополітичної гегемонії І. Валлерстайна.
48. Цикли світового лідерства Дж. Модельскі та В. Томпсона.
49. Концепція зіткнення цивілізацій С. Хантінгтона.
50. Аналіз геополітичних системних змін І. Валлерстайна.